

Syrien – ett la

Jag arbetar inom vuxen-utbildningen, just nu inom SFI. Det är en spännande miljö, med deltagare från världens alla hörn.

En hel del av de vuxna kursdeltagarna kommer numera från Syrien. De har flytt därifrån på grund av kriget. De syriska vuxenelever jag har träffat det senaste halvåret är undantagslöst hoppfulla inför att komma till ett nytt land. Med en del av de nykomna har jag kunnat kommunicera lite mer, om situationen i deras hemland. Deras ton blir då ofta bitter och en skugga drar över ansiktet. Någon sa att hans släktingar befann sig instängda i staden Aleppo. Försökte de åka ut, så kunde de bli dödade av krypskyttar.

Det framgick inte om krypskyttarna var från rebellerna eller regeringssidan. Av de syrier jag jag talat med verkar de flesta inte alls tro att ett störtande av Assadregimen skulle leda till en bättre situation. En uttalade öppet stöd för just honom. En annan verkade dock tro att USA kommer att lösa krigsläget.

Stormakter ligger bakom

När det blev tal om al-Qaida i Syrien, sa de syriska flyktingar jag talade med att de anser att dess soldater är betalda legoknektar, varav många kommer från utlandet.

– Bakom kriget finns stormakterna, som USA och Ryssland, konstaterade en av dem, en syrisk armenier när jag talade med honom på pendeltåget en

morgon på väg till anläggningen.

– De som får betala priset är alla vanliga civila syrier.

Kulturarvet i fara

Men också Syriens kulturarv sätts i fara av kriget i landet. Områden med lämningar från samhällen som fanns 3 000 år f Kr ligger på ställen där kriget utspelar sig. De blir fästen för bägge parter. Detta går att läsa om i artiklar i New York Times.

Gravplatser bestjåls på oskattbara föremål. Maamoun Abdul-Karim, chef för Syriens myndighet för fornlämningar och museum säger att arkeologer som finns på bägge sidorna i striderna bönar och ber soldaterna att låta bli historiskt viktiga ställen och istället skydda dem.

Barn från bedu-folket i Aleppo, Syrien. Foto: James Gordon

and, många kulturer

En skribent i Svenska Dagbladet hävdade att klimatförändringarna, alltså värmeökningen, gjort att många flyttat in från landsbygden till städerna i Syrien. Där har det blivit ökad konkurrens om resurserna. Vilket skulle bidragit till krigsutbrottet.

Men vad är Syrien för ett land? Hur ser dess historia ut? Eftersom jag träffat åtskilliga syrier under de senaste månaderna bestämde jag mig för att söka efter några fakta om det.

Syrien gränsar till Libanon och Medelhavet i väster, Turkiet i norr, Irak i öster, Jordanien i söder och Israel i sydväst. Över 21, 1 miljoner människor lever här. Det är ett land av bördiga slätter, höga berg och öknar och hem för olika etniska och religiösa grupper, inklusive *arabiska alawiter, arabiska sunniter, kristna araber, armenier, assyrier, druser, kurder* och *turkar*. Arabiska sunniter utgör majoriteten av befolkningen.

På engelska var namnet "Syrien" tidigare synonymt med Levanten (känt på arabiska som al-Sham) medan den moderna staten omfattar områden av flera forntida riken och imperier, inklusive Eblancivilisationen från det tredje årtusendet f.Kr. När den islamiska eran inleddes blev dess huvudstad Damaskus, som hör till de äldsta kontinuerligt bebodda städerna i världen, säte för Umayyadkalifatet och en provinshuvudstad i Mamluksultanatet Egypten.

Skatt till Konstantinopel

När Syrien blev erövrat av osmanerna, alltså turkar, lade de sig inte i den lokala administrationen. De lät den finnas kvar. Det viktiga var att skattepengar kom till Konstantinopel.

Under 1800-talet fick också missionärer från Väst komma in. Universitet och skolor startades av dem. Turkarna tog samtidigt ifrån jordägarna deras privilegier. Samt bytte ut det politiska upplägget.

Det osmanska styret avbröts under 1830-talet då Egypten ockuperade Syrien.

Under första världskriget blev Syrien centrum för den arabiska nationa-

liströrelsen. Utbildade grupper, även inom armén, anslöt sig.

Feysal, emir och son till sharifen av Mecka utropades 1920 till kung över Stor-Syrien.

En kolonial uppdelning

Området delades upp av de makter som segrade i kriget. Det var detta som Sykes-Picotavtalet, hemligt uppgjort år 1916, handlade om. Dåtidens Palestina, idag Israel, Västbanken och Gaza med tillägg av Jordanien, gjordes till ett brittiskt mandat via Nationernas förbund. Övriga områden förklarades som franskt mandat

För att försvaga motståndet och dra fördel av den religiösa uppdelningen delade fransmännen 1925 upp sitt mandat som "Libanon och republiken Syrien". Hamnstaderna Latakia med omgivning och Jabal Druze, Jabal al-Arab, i syd sköttes för sig.

Ekonomi och administrationen var bäge illa hanterade när fransmännen grep in. Frankrike styrde landet med brutala metoder. Alla självständighetssträvanden slogs ned.

Frankrike flygbombade

Mindre revolter och strejker föregrep ett större uppror med drusisk ledning. Detta kunde slås ner först efter att Frankrike gjort bombanfall över Damaskus. Den protesterande världsoptionen blidkade Frankrike därefter med att införa civilt styre, och byta ut en militär guvernör mot en civil

Hatay-provinsen kring staden Alexandretta, nuvarande Iskenderun, i nordväst var omstridd. Frankrike lät Turkiet ta över den under 1930-talet.

Syrien anfölls 1941 av allierade trupper. Nya uppror inleddes också. General de Gaulle ledde Frankrikes exilstyre och lovade syrierna självständighet, och den erkändes formellt kom den också under detta år. Syriens förste president Shukri Kuwatli valdes 1943.

Alla främmande trupper hade lämnat landet 1946. Självständigheten blev verklighet.

Tiden efter självständigheten blev dramatisk. Ett stort antal militärkup-

per och kupp försök skakade landet under perioden 1949-1971. Syrien var under undnagslagar 1963-2011. Bas-har al-Assad har varit president sedan 2000 och föregicks av sin far Hafez al-Assad, som var i tjänst 1970-2000.

Sedan mars 2011 har Syrien varit indraget i ett krig i kölvattnet av det som brukar kallas "den arabiska våren". När detta skrivs pågår det fortfarande. En alternativ regering bildades av delar av oppositionen i mars 2012. Företrädare för denna regering uppmanades därefter att ta upp Syriens plats i Arabförbundet.

USA har hotat regeringen al-Assad med bombanfall, ett hot som tillfälligt verkar ha lagts på is. Israels stridsflyg har däremot faktiskt genomfört begränsade flyganfall.

Ibland har jag frågat mina syriska kursdeltagare vad de gjort under helgen. En av dem svarade: j

– Jag tillbringade hela helgen i kyrkan, under bön för mina landsmän och mitt land.

Henrik Persson

fil kand/kulturretare

Fakta:

- <http://www.stalvik.com/Svenska/lassyrien.htm>
- <http://en.wikipedia.org/wiki/Syria>

